

Na osnovu člana 107 Zakona o notarima („Službeni list RCG“, broj 68/05 i „Službeni list CG“, br. 49/08 i 84/18) i člana 83 Statuta Notarske komore Crne Gore, Skupština Notarske komore Crne Gore elektronskim glasanjem dana 28.12.2020. godine usvojila je

KODEKS NOTARSKE ETIKE

UVODNI DIO

Član 1

Kodeks notarske etike (u daljem tekstu: Kodeks) propisuje načela, pravila i postupak utvrđivanja povrede profesionalno-etičkog ponašanja notara prilikom obavljanja notarske djelatnosti i izvan nje, s ciljem besprekornog obavljanja notarskih poslova i očuvanja i unapređenja dostojanstva notara i ugleda notarijata kao službe od javnog povjerenja.

Crna Gora kao građanska i demokratska država koja je zasnovana na vladavini prava afirmise notarijat kao službu od javnog povjerenja i notara koji će svojom profesionalnom odgovornošću obezbijediti i očuvati pravnu sigurnost i izvjesnost u obavljanju pravnih poslova.

Notar je dužan da štiti pravni poredak i da svojim profesionalnim i drugim javnim djelovanjem doprinosi vladavini prava, zakonitosti i pravičnosti.

Član 2

Etičke i pravne obaveze notara zasnovane su na potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, Ustavu, Osnovnim načelima deontologije Međunarodne unije notara, Zakonu o notarima, Statutu Notarske komore i Etičkom kodeksu notara.

Član 3

Svaki notar će u svom radu uvažavajući osnovni duh i pravila ovog Kodeksa, potpuno samostalno i nezavisno cijeliti situaciju i po svojoj savjesti odlučivati u svakom konkretnom slučaju.

Primjenom zakona i podzakonskih akata svi notari kao dio notarske službe u Crnoj Gori su dužni da u obavljanju notarskih poslova obezbijede istovjetno i ujednačeno postupanje u istovjetnim ili sličnim situacijama. Ujednačenim i usklađenim načinom i postupkom preduzimanja notarskih radnji obezbjeđuje se pravna sigurnost, objektivnost i povjerenje u rad notara i izbjegava svaki vid nelojalne konkurencije, što doprinosi očuvanju ugleda notarijata kao javne službe.

U složenijim slučajevima, kada je notar u nedoumici oko načina postupanja, zatražiće mišljenje kolega notara ili će se obratiti Komisiji za stručnu edukaciju notara Notarske komore za dostavljanje mišljenja o preporučljivom načinu postupanja.

Član 4

Ako u Kodeksu ne postoji pravilo koje se na određeni slučaj može neposredno primijeniti, Kodeks će se primijeniti u skladu sa smislom njegovih načela kao i sa standardima i najboljom notarskom praksom.

Član 5

Odredbe ovog Kodeksa shodno se primjenjuju na zamjenike notara, notarske saradnike i pripravnike i druga lica zaposlena kod notara.

Član 6

Načela i pravila ponašanja i postupanja notara će se saglasno potrebama i vremenu mijenjati s ciljem obezbjeđivanja aktuelnosti pravila. U tom pogledu se očekuje od svih notara da ubuduće predlažu nova pravila ponašanja ili izmijene i dopune postojećih pravila sadržanih Kodeksu.

OPŠTI DIO

Osnovna načela

Stručnost

Član 7

Notar je dužan da svoju djelatnost obavlja stručno u cilju obezbjeđivanja zakonitosti isprava koje sastavlja ili potvrđuje. Svojim radom, znanjem i ponašanjem notar mora opravdati i učvrstiti poverenje stranaka, sudova i drugih državnih organa.

Notar vrši odgovarajuću pripremu za preduzimanje pojedinih notarskih radnji, poštujući standarde notarske djelatnosti.

Notar je dužan da se stručno usavršava u skladu sa utvrđenim programom obuke, da prati propise, sudsku i notarsku praksu i stručnu literaturu i da obnavlja, usavršava i proširuje svoje pravno i opšte obrazovanje, ne zanemarujući ni jednu oblast prava iz notarske djelatnosti.

Cilj pravnog obrazovanja je i izučavanje pravnih vještina, razvijanje osjećaja za etičke vrijednosti i zaštitu ljudskih prava i sloboda, podsticanje brige za rad u korist stranaka i unaprjeđenja pravnog i pravosudnog sistema.

Notar treba da podstiče razvoj, privrednu aktivnost i dobre međunarodne odnose kroz znanje stranih jezika i propisa drugih zemalja i kroz učešće u međunarodnim notarskim organizacijama.

Načelo zakonitosti i savjesnosti u postupanju

Član 8

Notar je dužan da notarsku službu obavlja u skladu sa važećim propisima, dobrim običajima i načelom savjesnosti i poštenja.

Notar je dužan da štiti interese stranaka sredstvima koja su u skladu sa zakonima i dostojanstvom notarske djelatnosti, rukovodeći se nepristrasnošću, dobrim običajima, savjesti i pravilima javnog morala.

Savjesnost notara sastoji se u brižljivom, marljivom, odlučnom i blagovremenom preduzimanju notarskih radnji.

Notar može da odbije obavljanje poslova iz svoje nadležnosti samo iz razloga koji su zakonom predviđeni.

Notar odgovara za svoj rad u skladu sa zakonom.

Načelo nezavisnosti i nepristrasnosti

Član 9

Notar je nezavistan i nepristrasan u svom radu.

Notar obavlja svoju djelatnost i preduzima notarske radnje nezavisno, u skladu sa svojim uvjerenjima zasnovanim na pozitivnom pravu, pravnoj nauci i praksi, međunarodnim pravnim standardima, statutu i Kodeksu.

Notar je dužan da dovede u ravnotežu pojedinačne interese stranaka, da traži rješenja sa prvenstvenim ciljem zaštite zakonitosti i zaštite svih stranaka u postupku, i da izbjegava bilo kakve lične uticaje.

Notar je dužan da vodi računa o okolnostima i situacijama koje dovode u sumnju njegovu nepristrasnost, koje kod stranaka mogu izazvati razuman strah od pristrasnosti i da u takvim slučajevima postupa u skladu sa zakonom predviđenom procedurom za izuzeće notara.

Notar je dužan da izbjegava svaki vid uticaja na stranke koji izlaze van okvira dužnosti notara kao stručnjaka iz oblasti prava.

Notar je dužan da poštuje zabranu stvaranja čvrstih ekonomskih veza i pretjeranu koncentraciju iste klijentele koja kompromituje nepristrasnost.

Samostalnost

Član 10

Notar je samostalan u vršenju svoje djelatnosti, uz ograničenja koja proizlaze iz članstva u Komori i zakonom predviđenim oblicima nadzora.

Notar, u granicama zakonskih i podzakonskih akata, samostalno odlučuje: o organizaciji rada svoje kancelarije; o zapošljavanju saradnika, pripravnika i administrativnog osoblja; o načinu rada, obuci i zaduženjima lica koje zapošljava; o raspolaganju sredstvima ostvarenim svojim radom; o učešću u javnim raspravama o radu pravosuđa, pravnim problemima i drugim pitanjima od opšteg značaja; o pokretanju inicijative za donošenje, izmene i dopune zakona i drugih propisa kao i za ispitivanje ustavnosti i zakonitosti propisa; o obavljanju poslova koji nijesu nespojivi sa notarskom djelatnošću.

Notar se može učlaniti u stručna i profesionalna udruženja u Crnoj Gori i inostranstvu po prethodno pribavljenom mišljenju Komore.

Notar ne smije povjeriti obavljanje notarskih poslova odnosno pojedinih notarskih radnji iz svoje nadležnosti licima koja za to nijesu ovlašćena.

Nespojivost

Član 11

Notar je dužan da obavlja notarsku službu kao isključivo i stalno zanimanje dok mu ne prestane služba, u skladu sa zakonom.

Notar ne smije da prihvati poslove i zvanja koji bi ugrozili njegovu nezavisnost i samostalnost.

Notar se ne može baviti poslovima koji umanjuju značaj i narušavaju ugled notarijata i dužan je u skladu sa zakonom da vodi računa o nespojivosti notarske djelatnosti sa drugim poslovima.

Notar ne smije posredovati u zaključenju pravnih poslova, preuzeti jemstvo ili dati drugo obezbjeđenje stranci u vezi neke službene radnje, ugovoriti kao nagradu predmet ili dio predmeta na koji se odnose njegove službene radnje, a dužan je da vodi računa da ni lica koja kod njega rade ne preduzimaju takve radnje.

Notar ne smije biti član organa političke partije niti politički aktivan.

Notar može da bude član državnog organa u koji se po zakonu bira iz reda notara, kao i državnih i nevladinih tijela, član odbora, savjeta u organizacijama, pod uslovom da nije na stalnom radu i da taj rad nije u suprotnosti sa načelima notarske službe.

Dostojnost

Član 12

Notar je dužan da se za vrijeme i izvan obavljanja djelatnosti ponaša u skladu sa poštovanjem i povjerenjem koji se ukazuju notarskoj službi.

Čast i poštenje su odlike profesionalnog rada notara.

Notar je dužan da u vršenju svoje službe, ponašanju, javnom istupanju i privatnom životu koji je dostupan uvidu javnosti, da čuva vlastiti ugled i ugled notarijata kao službe od javnog poverenja. Notar se mora starati da se i članovi njegove porodice trude da svojim ponašanjem i postupcima ne utiču na umanjenje ugleda notara i notarske službe kao javne službe.

Načinom rada i života notar treba da doprinosi značaju i društvenoj ulozi i neophodnosti notara u pravnom i pravosudnom sistemu Crne Gore.

U preduzimanju službenih radnji i uopšte u društvenim, javnim i privatnim nastupima notar je dužan da vodi računa o profesionalnoj i opštoj kulturi, da nastoji da svakim svojim postupkom očuva čast i ugled notara i ugled notarijata kao javne službe.

Načelo povjerljivosti i dužnost čuvanja notarske tajne

Član 13

Profesionalna djelatnost notara po svojoj prirodi za rezultat ima nastanak odnosa povjerenja sa strankama.

Notar i sva lica zaposlena u notarskoj kancelariji imaju dužnost čuvanja notarske tajne, u skladu sa zakonom.

Notar je dužan da čuva kao notarsku tajnu sve podatke i saznanja do kojih je došao u vršenju notarske djelatnosti, bilo da su podaci i saznanja dobijena od stranaka ili na drugi način. Notar ne smije iskazivati znatiželju u pogledu činjenica koje ga se ne tiču i ne smije neprimjereno komentarisati nečije ponašanje.

Obaveza čuvanja notarske tajne postoji i nakon prestanka vršenja notarske djelatnosti.

Notar se oslobađa dužnosti čuvanja notarske tajne u slučajevima propisanim zakonom. Notar je ovlašćen proslijediti nadležnim organima najnužnije podatke o određenoj notarskoj aktivnosti bez saglasnosti stranke, ako je to potrebno radi otklanjanja opasnosti od sebe i lica koja su zaposlena u njegovoj kancelariji, od krivičnopravne, građanskopravne, upravne ili disciplinske odgovornosti.

Notar je dužan da osigura čuvanje tajne organizacijom rada u svojoj kancelariji, a naročito u pogledu prepiske koju vodi u sredstvima javnog informisanja i u pogledu organizacije notarske arhive. On je dužan stvoriti uslove za čuvanje privatnosti stranaka prilikom

obavljanja službenih radnji, a naročito kada su u pitanju porodičnopravni i nasljednopravni odnosi.

Odgovornost

Član 14

Svaki notar individualno odgovara za svoje odluke i postupanja i dužan je da notarske poslove obavlja sa posebnom pažnjom i odgovornošću.

U vršenju djelatnosti notar je odgovoran za savjete koje je dao ili propustio da da, i za radnje koje je preduzeo ili propustio da preduzme.

Notar u svakom trenutku treba da bude svjestan svoje odgovornosti i da sa njom uskladi svoje postupke. Notar je dužan u ispunjavanju svojih službenih radnji djelovati primjereno i konstruktivno i stalno voditi računa i davati do znanja da je on odgovoran za rad i očuvanje reda i mira u notarskoj kancelariji.

Notar je dužan da u potpunosti utvrdi zahtjeve stranaka, da odabere pravnu formu koja u najvećoj mjeri odgovara namjerama stranaka i da obezbijedi zakonitost i pravilnost te forme, da strankama pruži sva potrebna poučavanja, objašnjenja i upozorenja, kako bi bile svjesne pravnih posledica namjeravanih pravnih radnji.

Poštovanje osnovnih ljudskih prava i sloboda

Član 15

U radu notara je zabranjen svaki oblik diskriminacije, a naročito po osnovu: rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog i etničkog porijekla, veze sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, pola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja, invaliditeta, starosne dobi, imovnog stanja, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i po osnovu drugih ličnih svojstava.

Svojim ponašanjem notar mora služiti kao primjer humanosti, poštovanja ljudskih prava i ljudskog dostojanstva, zaštite životne sredine, pravde, slobode, istine, iskrenosti i pouzdanosti.

Notar ne smije da učestvuje na bilo koji način u koruptivnim radnjama, da dovodi sebe u položaj podređenosti, zavisnosti, da zaključuje ili primjenjuje zabranjene sporazume ili preduzima druge radnje kojima se ugrožavaju lica i ekonomski razvoj.

Notar ne smije da preduzima radnje koje, iako nijesu zabranjene, dovode do nekog oblika zloupotrebe prava.

POSEBNI DIO

NAČINI PRIBAVLJANJA STRANAKA

Lojalna konkurencija

Član 16

Notari su međusobno jednaki i međusobno se takmiče kvalitetom svog ličnog profesionalnog rada, poštujući načelo slobodnog izbora notara.

Notara treba da preporučuju stručnost, sposobnost, uspjeh, ugled i povjerenje koje je stekao svojim radom i ponašanjem.

Stranke biraju notara sporazumno, u slučaju nesaglasnosti prednost u izboru ima stranka koja snosi troškove postupka.

Zabrana nelojalne konkurencije

Član 17

Notar ne smije da nudi svoje usluge niti da stiže stranke na nečastan ili nedopušten način, koristeći se sredstvima koja su protivna zabrani nelojalne konkurencije. Nelojalnom konkurencijom će se posebno smatrati pribavljanje stranaka putem ponuda, posrednika, reklama, direktnih ili indirektnih pritisaka, pozivanjem na dobre veze i slično.

Notar ne smije isticati svoju raniju profesiju radi pridobijanja stranaka, niti na bilo koji način držati stranku u uvjerenju da zbog toga uspješnije ili efikasnije obavlja notarsku djelatnost.

Aktom nelojalne konkurencije smatra se svako neprijavlјivanje podataka značajnih za rad i poslovanje notara, koji se odnose na status i uslove rada notara i njegovu kancelariju, a koji bi u slučaju postojanja predstavljali razlog za prestanak rada notara ili kancelarije.

Protivna je časti i ugledu notarijata svaka nelojalna konkurencija, a naročito:

- davanje ponuda za vršenje službenih radnji u zemlji ili inostranstvu u sredstvima javnog informisanja ili putem internet stranice a koja nije internet stranica Komore, odnosno putem cirkularnih dopisa ili letaka;
- osnivanje sopstvene internet stranice notara, bez obzira na sadržaj;
- korišćenje e-mail adrese koja pogrešno sugerise da je taj notar jedini na određenom području suda ili gradu (na primjer: „notar-budva@t-com.me“ ili „ivan.ivanovic@notar-budva.me“);
- obećavanje ili davanje provizije ili nagrade drugima za pribavljanje stranaka;
- nuđenje naplate nagrade za službene radnje niže od propisane;
- omalovažavanje drugih notara ili iznošenje pred strankama u bilo kom obliku kritike vezane za rad ili ponašanje kolega, osim primjedbi neophodnih za zakonito preduzimanje službenih radnji;
- neobavješćavanje drugog notara o namjeri zapošljavanja njegovog saradnika, pripravnika ili drugog zaposlenog;

- često i/ili redovno obavljanje službene radnje izvan notarske kancelarije, osim u zakonom propisanim slučajevima;
- saopštenja za javnost sa propagandnim karakterom, a posebno uz objavljivanje fotografija notara;
- bilo koje vrste direktnog ili indirektnog vršenja pritiska.

Zabrana reklamiranja

Član 18

Notar ne smije javno da hvali svoje znanje i sposobnosti niti da se reklamira.

Smatraće se da notar krši zabranu reklamiranja, naročito kada:

- ističe, dijeli ili u javnim medijima, u elektronskom predstavljanju i u drugim publikacijama objavljuje saopštenja kojima nudi svoje usluge, ili kada dozvoljava da takve ponude budu unijete u oglase i reklamni materijal drugih pravnih ili fizičkih lica;
- organizuje ili koristi usluge posrednika, agenata ili trećih lica koji ga reklamiraju, a naročito kada u tu svrhu dogovara upućivanje stranaka;
- daje drugome svoje posjetnice radi dalje raspodjele potencijalnim strankama;
- označava kancelariju, njen štampani materijal i druga obilježja (tabla, pečat, memorandum) na pretjerano upadljiv, neuobičajen i neodmjeren način;
- daje pravne savjete u javnim glasilima, na javnim skupovima, ili izvan kancelarije pred nepoznatim osobama;
- traži da bude uvršten u imenike, adresare, kataloge, vodiče i slične priručnike kao notar, ili notar koji se naročito ističe;
- na senzacionalistički ili samohvalisav način predstavlja u javnosti svoje sposobnosti i uspjehe;
- javno ističe, pojavljuje se u štampi i sl. sa naglašenim isticanjem svojstva notara, odnosno na način koji bi se mogao shvatiti kao reklamiranje;
- sponzorise događaje, aktivnosti ili pojedince sa ciljem, učinkom ili mogućim učinkom direktne ili indirektno sopstvene promocije.

Dozvoljeni načini predstavljanja

Član 19

Dopuštena su isključivo obavještanja informativnog karaktera, koja podstiče i detaljnije reguliše Komora, poštujući načelo jednakosti među notarima kao i kolektivno promovisanje notarijata, koje sprovodi Komora.

Ne smatra se reklamiranjem iznošenje osnovnih podataka o notaru, ukoliko se ovi podaci predstave putem internet stranice Komore, na odmjeren način, istinito i bez samohvale.

Ne smatra se reklamiranjem iznošenje osnovnih podataka o imenu, mjestu i području suda za koji je notar imenovan, broju telefona i email adresi, školovanju, stručnoj spremi, ili svojstvu sudskog prevodioca za strani jezik, ukoliko se ovi podaci predstave na odmjeren način, istinito i bez samohvale uz objavljene stručne radove ili publikacije.

Posjetnica notara sadrži ime, mjesto i područje suda za koji je imenovan, broj telefona i e-mail adresu notara, a izgled posjetnica preporučuje Komora.

Na notarskoj ispravi ne smije stajati memorandum, logotip ili druga oznaka namijenjena reklamiranju. Ne smatra se reklamiranjem isticanje na dokumentima notarske kancelarije naučnog zvanja i druge priznate titule ili svojstva. Notaru je dozvoljeno da strankama predaje isprave u fasciklama neupadljivog i primjerenog izgleda, čiji izgled preporučuje Komora.

Istupanje u javnosti

Član 20

Prilikom javnog istupanja, uključujući u naučnoj, pedagoškoj i publicističkoj djelatnosti, u stručnim radovima, na stručnim skupovima pravnika i u sredstvima javnog informisanja, notar je dužan da vodi računa o zabrani reklamiranja i o značaju i ugledu notarijata.

Osim kada je to zakonom određeno, notaru je zabranjeno bilo kakvo isticanje vlastitih stavova ili isticanje stručnih sposobnosti, ili bilo kakvo indirektno samo-promovisanje koje bi imalo isti krajnji cilj.

Notar o kome se u sredstvima javnog informisanja piše ili govori tako da se nanosi šteta ličnom ugledu toga notara i/ili notarijata, dužan je odmah zatražiti od Komore da se Komora na prikladan način bez odlaganja javno ogradi od takvog izvještavanja i zatraži ispravku netačnih i nepotpunih informacija. Ukoliko Komora to ne učini u primjerenom roku notar se može sam na prikladan način javno ograditi od takvog izvještavanja. Notar je, u skladu sa posebnim propisom, ovlašćen da traži ispravku netačne i nepotpune informacije, ako se ona odnosi na njega kao na pojedinca.

Notar ne smije da vodi rubrike pitanja i odgovora u sredstvima javnog informisanja uz navođenje svog imena niti da daje pravne savjete neodređenom krugu osoba kroz sredstva javnog informisanja. Notaru je dopušteno pojavljivanje u sredstvima javnog informisanja samo uz odobrenje ili po nalogu predsjednika Komore i u slučaju iz stava 3 ovog člana.

Oglašavanje promjena

Član 21

Nelojalnom utakmicom ne smatra se cirkularno pismeno obavještenje upućeno saradnicima, drugim notarima, pravosudnim i upravnim organima i stručnim udruženjima pravnika, kojim notar obavještava javnost o otvaranju kancelarije, promjeni sjedišta, udruživanju i prestanku udruživanja notara u zajedničku kancelariju.

Dozvoljeno je da notar koji je promijenio sjedište kancelarije ili istupio iz zajedničke kancelarije u periodu od šest mjeseci od nastupanja promjene na mjestu na kome se nalazila kancelarija ostavi tablu sa bilješkom o novoj adresi.

Promocija notarijata

Član 22

U interesu notarijata i svakog notara pojedinačno, Komora je dužna da preduzima mjere i aktivnosti u cilju blagovremenog i potpunog obavještanja javnosti o principima i koristima notarijata kao i o svakoj promjeni u obavljanju notarske djelatnosti koja je od interesa za građane i privredu.

Notarska komora je odgovorna i za informisanje javnosti o aktivnostima notarske profesije, organa Komore i svih notara zajedno.

POSLOVANJE U NOTARSKOJ KANCELARIJI

Rad u kancelariji

Član 23

Notar je dužan da obezbijedi odgovarajuće uslove za efikasan rad, u skladu sa propisima koji uređuju uslove koje treba da ispunjava notarska kancelarija u pogledu prostorija i opreme, kao i opremljenost kancelarije odgovarajućom tehnološkom opremom koja omogućava vršenje dužnosti u skladu sa standardima organizovanja notarske djelatnosti kako na nivou Crne Gore tako i na međunarodnom nivou.

Notar je dužan da organizuje rad kako bi isti zadovoljio standarde propisane zakonom i podzakonikim aktima, a notarska kancelarija i način rada u njoj moraju odgovarati ugledu notarske službe i zvanja.

Notar je dužan da službene radnje obavlja u odjeći koja je primjerena dostojanstvu notarske službe.

Notar je dužan da uredno i ažurno vodi predmete i arhivu, da vodi tačnu evidenciju rokova i rasprava, tako da se u svakom trenutku mogu uvidom u spise utvrditi podaci o stanju predmeta.

Notar je dužan da na zgradi u kojoj se nalazi notarska kancelarija ima istaknutu tablu koja mora da bude primjerena i ne smije svojim izgledom i načinom pisanja teksta da ukazuje na elemente oglašavanja. Radi lakše uočljivosti notarske kancelarije notar je ovlašćen pored natpisne table postavi i najviše dvije obavještajne table uz tekst: Notar, putokaz i eventualnu naznaku adrese.

Notaru nije dopušteno da vrši djelatnost i prima stranke izvan notarske kancelarije, osim u slučajevima propisanim zakonom.

Pri obavljanju notarskih radnji, notar ne smije upotrebljavati druge oznake sjedišta, telefonske brojeve i druge kontakte koji se razlikuju od podataka koji su prijavljeni Komori.

Finansijsko poslovanje kancelarije

Član 24

Notar je dužan da svakodnevno uredno vodi finansijske knjige, evidencije i finansijsko knjigovodstvo, tako da se svakog momenta može ostvariti uvid u poslovne knjige i ostalu dokumentaciju. Notar je dužan da poslovanje svoje kancelarije uskladi sa propisima kojima se uređuje materijalno i finansijsko poslovanje.

Notar je dužan da uredno izmiruje sve obaveze koje ima prema trećim licima, a posebno članarinu i ostale doprinose prema Komori, zaradu, porez i doprinose zaposlenih, premije osiguranja od profesionalne odgovornosti i drugo.

Notar ne smije sredstva ostvarena poslovanjem svoje kancelarije ili lična sredstva da miješa sa sredstvima stranaka primljenim u depozit.

Notar mora posebno savjesno i odgovorno da postupa sa tuđim novcem i deponovanim stvarima, kako bi uvijek bio u mogućnosti da isplati tuđ novac pod uslovima propisanim zakonom.

ODNOS NOTARA PREMA DRŽAVI, SUDOVIMA, UPRAVNIM I DRUGIM ORGANIMA I INSTITUCIJAMA

Prenošenje javnih ovlašćenja i javna služba

Član 25

Notari duguju lojalnost prema državi koja je na njih prenijela javna ovlašćenja. Dužni su da vrše svoju službu stvarno i stalno i da povjerena ovlašćenja vrše odgovorno i dostojanstveno. Kao javni službenici javnih ovlašćenja, notari moraju da vrše svoju djelatnost kad god je potrebno, koristeći sve potrebne materijalne i ljudske resurse.

Od notara se traži da ispune svoju javnu funkciju sa integritetom, sa spremnošću i marljivošću i da se uzdrže od bilo kakvog ponašanja koje je u suprotnosti sa dostojanstvom notarijata.

Iste dužnosti se primjenjuju i na zaposlene u notarskoj kancelariji.

Notari mogu da prestanu sa obavljanjem službe samo u slučajevima predviđenim zakonom, nakon obezbjeđivanja kontinuiteta notarske djelatnosti na tom području.

ODNOS NOTARA PREMA NOTARSKOJ KOMORI

Član 26

Notar je dužan da čuva i podiže ugled, autonomiju i integritet Komore i međunarodnih udruženja notarskih komora.

U odnosu prema Komori notar je dužan:

- da blagovremeno izvršava konačne odluke njenih organa;
- da blagovremeno i u potpunosti ispunjava svoje materijalne i druge obaveze;
- da u ostavljenom roku odgovori na pisano obraćanje ili se odazove na poziv njenih nadležnih organa;
- da u službenom obraćanju iznosi istinite podatke;
- da dostavi tražene isprave i pruži tražena objašnjenja, osim ako bi time povrijedio obavezu čuvanja tajne;
- da bez opravdanog razloga ne odbija, bez opravdanog razloga, izbor i imenovanje u njene organe i radna tijela;
- da ne odbija, bez opravdanog razloga, vršenje dužnosti povjerene od strane Komore;
- da aktivno učestvuje u svim aktivnostima Komore, a naročito da prisustvuje sjednicama tijela čiji je član, seminarima i obukama koje organizuje Komora;
- da stručno, savjesno i blagovremeno izvršava obaveze u organima i radnim tijelima u koje je izabran ili imenovan, i učestvuje u njihovom radu.

Kao predstavnik Komore, notar je dužan da vrši poslove s dobrom voljom i objektivnošću, kao i da podstiče ideju jedinstva među notarima.

Notar je dužan da obavijesti Komoru o svim činjenicama koje bi mogle da ugroze interese profesije ili okolnostima koje bi mogle da ugroze integritet i uređenje Komore.

Odnos predstavnika Komore prema notaru

Član 27

Notar izabran u organe i radna tijela Komore je dužan da štiti zakonska prava i interese notara i da se u službenom obraćanju prema kolegama ophodi odmjerenom i pristojno.

Član disciplinske komisije i disciplinski tužilac Komore koji je u disciplinskom postupku od okrivljenog kolege saznao profesionalnu tajnu dužan je da ovu tajnu čuva izvan okvira disciplinskog postupka, kao da je njemu povjerena.

MEĐUSOBNI ODNOSI NOTARA

Kolegijalnost

Član 28

U cilju održavanja dobrih kolegijalnih odnosa, kao izraza međusobnog uvažavanja i čuvanja ugleda notarijata, notar je dužan da se prema kolegama ophodi učtivo, s poštovanjem i uvažavanjem, bez ogovaranja, vrijeđanja ili drugog napada na ličnost. Notar ne smije bez prethodne komunikacije sa kolegom da preuzima njegove pripravnike, saradnike i ostale zaposlene u kancelariji.

Notar ne smije štetiti ugledu notarijata ili ugledu svojih kolega govoreći negativno o njihovim sposobnostima, znanju ili vršenju djelatnosti.

Notar je dužan da učestvuje u promociji notarijata, razmjenom znanja i iskustava sa kolegama i licima koja su na obuci, po potrebi i studentima, kao i učestvovanjem u stručnim

programima obuke, seminarima i aktivnostima usmjerenim na promociju profesije, a koje organizuje Komora.

Načelo profesionalne saradnje

Član 29

Notar je dužan da kolegijalno saraduje sa drugim notarima, da im pomaže stručnim savjetom, mišljenjem ili na drugi zakonom predviđen način.

U cilju uspostavljanja i održavanja dobre profesionalne saradnje, notar je dužan:

- da sa kolegama razmjenjuje stručna znanja i mišljenja;
- da kolegi pruži zatraženu stručnu pomoć, osim ako ova znatno prelazi mjeru uobičajene razjмене znanja i mišljenja;
- da prihvati zamjenjivanje kolege koji to od njega traži, ili da, ako je iz opravdanih razloga spriječen, blagovremeno o tome obavijesti kolegu, odnosno predsjednika Komore;
- da sporazumno uredi međusobne odnose sa zamjenikom notara, te da eventualno nastali spor pokuša da riješi mirnim putem, uz posredovanje Komore.

ODNOS NOTARA PREMA NOTARSKIM SARADNICIMA, PRIPRAVNICIMA I ADMINISTRATIVNOM OSOBLJU

Član 30

Notar je dužan da zaposlenima obezbijedi odgovarajuće uslove rada, uključujući primjerenu zaradu i ostala prava iz radnog odnosa, u skladu sa opštim propisima o radu.

Notar je dužan da da zaposlenima u svojoj kancelariji:

- omogućiti puno osposobljavanje i podsticanje na svestrano i temeljno sticanje potrebne prakse i znanja;
- ukaže na način rada u notarskoj kancelariji, na obavezu čuvanja profesionalne tajne, na odnos prema strankama, kolegama, drugim pravosudnim profesijama, sudu i drugim organima;
- daje uputstva za rad;
- pažljivo u skladu sa zakonom i Poslovníkom rasporedi poslove zaposlenima, nadzire njihov rad, brine o njihovom statusu, a naročito u obavljanju poslova i odnosima sa strankama;
- nadzire i analizira rad i ukazuje na dobre i loše strane rada;
- svojim ponašanjem i radom pruža pozitivan primjer;
- obezbijedi upoznavanje sa sadržajem Kodeksa i svim odlukama organa Komore koje im se dostavljaju u vezi sa primjenom Kodeksa;
- ukaže na obavezu o pristojnom i primjerenom odijevanju za vrijeme rada u kancelariji, kao i o neophodnom kulturnom i strpljivom odnosu prema strankama i na primjereno ponašanje u privatnom životu dostupnom javnosti.

Notarskog pripravnika, koga je primio na rad, notar je dužan da osposobi za polaganje notarskog ispita i samostalno obavljanje notarskih poslova, u skladu sa svrhom pripravničke obuke.

Notar je naročito dužan da pripravniku posvetiti dovoljno vremena, pažnje i vaspitnog uticaja da bi mu prenio svoja profesionalna znanja i iskustva i pruži podatke za korišćenje propisa i pravne literature.

ODNOS NOTARA PREMA STRANKAMA

Član 31

Stranka bira notara i postoji sloboda izbora notara, osim u zakonom propisanim slučajevima .

Notar nije zastupnik stranke, već lice koje je ovlašćeno da obavlja poslove određene zakonom.

Notar je dužan da se prema svim strankama ophodi pristojno i odgovorno, da svim predmetima pristupa jednako savjesno i stručno i da preuzima radnje bez nepotrebnog odugovlačenja.

Notar je dužan da svoje radnje preuzima profesionalno i savjesno, bez odlaganja i zastoja. Pri tom je dužan da zbog preopterećenosti ne ugrozi pravne interese stranaka.

Notar ne smije da uskrati preuzimanje radnji za koje je ovlašćen, osim u zakonom propisanim slučajevima.

Notar prilikom vršenja djelatnosti ne smije da djeluje ni u korist ni na štetu pojedinih stranaka, već je dužan da se stara o pravilnoj primjeni propisa.

Notar je dužan da prilikom sačinjavanja notarskih zapisa pouči stranke o pravnim posljedicama preduzete radnje. Notar je dužan da utvrdi pravu namjeru stranaka, da razjasni pravo činjenično stanje, da pouči stranke o pravnim posljedicama pravnog posla koji preduzimaju u formi notarskog zapisa.

Kada postoji mogućnost sačinjavanja notarske isprave sa svojstvom izvršne isprave, notar je dužan da posebno ukaže na tu mogućnost.

Notar ne smije naplatiti nagradu i naknadu troškova za službene radnje više ili niže od propisanih iznosa niti stranci prouzrokovati nepotrebne troškove. Notar je dužan da u svaki notarski spis unese potvrdu o visini nagrade. Notar je dužan da naknadu za rad i naknadu troškova notara, u slučaju da ima više ugovornih strana, naplati od one stranke koja ga je odabrala/izabrala. Notar će eventualni spor o nagradi i naknadi troškova sa strankom nastojati da riješi mirnim putem.

RJEŠAVANJE SPOROVA

Član 32

Interesi kolegijalne solidarnosti, profesionalne saradnje i očuvanje ugleda notarijata nalažu notaru:

- da poremećene odnose sa kolegom nastoji da popravi;
- da ne dozvoli da takvi poremećeni odnosi dođu do izražaja u obavljanju djelatnosti;
- da ne dozvoli da zbog takvih poremećenih odnosa na bilo koji način bude ograničeno ili uskraćeno preduzimanje radnji za koje je ovlašćen;
- da svoje poremećene odnose sa kolegom, prije obraćanja sudu ili drugom nadležnom organu, pokuša da riješi na miran način.

Eventualni sporovi između notara će se riješiti na dostojanstven i kulturni način kako dolikuje licima i službi koja uživa javno povjerenje, prvenstveno mirnim putem i u okviru nadležnosti Komore. Predsjednik Komore će snagom svog autoriteta nastojati da riješi spor.

Eventualne sporove između notara i njegovih zaposlenih notar je dužan da pokuša da riješi mirnim putem, na dostojanstven način, lično ili uz posredovanje Komore. Kada je u pitanju spor sa zaposlenim kod drugog notara, notara je dužan da se prvo, radi mirnog rješavanja spora, obrati kolegi notaru.

POVREDE KODEKSA

Član 33

Obaveza notara je poštovanja odredaba Kodeksa Notarske Etike.

Svako ima pravo podnijeti zahtjev za davanje mišljenja o tome da li je ponašanjem, radnjom ili propustom notara povrijeđen Kodeks.

Zahtjev protiv notara podnosi se u roku od 30 dana od dana saznanja za ponašanje, radnju ili propust iz stava 2, a najkasnije u roku od 6 (šest) mjeseci od dana učinjene povrede ovog Kodeksa.

Postupak povodom zahtjeva može se voditi bez obzira na protok navedenih rokova ukoliko se sa pokretanjem postupka saglasi notar.

Zahtjev se podnosi Predsjedniku Komisije za etička pitanja dostavljanjem Notarskoj Komori Crne Gore.

Zahtjev sadrži ime i prezime notara protiv kojeg se podnosi zahtjev, opis ponašanja, radnje ili propusta notara koje predstavlja kršenje Kodeksa, vrijeme i mjesto ispoljavanja takvog ponašanja.

Predsjednik Komisije za etička pitanja dužan je dostavljeni zahtjev izložiti članovima Komisije.

Komisija za etička pitanja će pozvati notara na koga se Zahtjev odnosi da se pismeno izjasni u roku od 15 dana od dana poziva za izjašnjenje. U pozivu za izjašnjenje notar će biti upućen da

može tražiti usmeno ili pismeno izlaganje pred Komisijom kao i mogućnost da zahtijeva da se suoči sa podnosiocem Zahtjeva pred Komisijom. U koliko izjašnjenje ne bude dostavljeno u roku, Komisija će donijeti Mišljenje, prema podacima sa kojima raspolaže u trenutku donošenja mišljenja. Ukoliko se podnosilac Zahtjeva neopravdano neodazove na traženo suočenje, Zahtjev se smatra povučenim o čemu će podnosilac Zahtjeva u pozivu za suočenje biti izričito upozoren.

Komisija za etička pitanja u svom Mišljenju utvrđuje da li u konkretnom slučaju postoji ili ne postoji povreda Kodeksa.

Komisija je dužna Mišljenje donijeti najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema Zahtjeva. Na Mišljenje Komisije nezadovoljna strana može podnijeti prigovor Upravnom odboru u roku od 8 dana od dana prijema pisanog opravka Mišljenja.

Upravni odbor, o prigovoru odlučuje običnom većinom glasova. Upravni odbor je dužan odlučiti u roku od 15 dana računajući od dana prijema prigovora. U slučaju nastupanja zastare vođenja postupka protiv notara Upravni odbor će donijeti Odluku da je nastupila zastara vođenja postupka protiv notara i obustaviće postupak.

Ako je tokom postupka utvrđivanja povrede Kodeksa Komisija za etička pitanja utvrdila da postoje elementi disciplinske povrede, Komisija će dostaviti Predlog disciplinskom tužiocu radi pokretanja disciplinskog postupka zbog moguće povrede službene dužnosti za radnje koje su kao disciplinske povrede utvrđene Statutom Notarske Komore i Zakonom o notarima.

DAVANJE SAVJETA

Član 34

Notar se može obratiti Komisiji za etička pitanja radi davanja savjeta da li određeno ponašanje, radnja ili nečinjenje predstavlja povredu Kodeksa. Notarska komora će obezbijediti anonimnost upućivanja pitanja za savjeta Komisije i dostavljanje odgovora.

Notarska komora čini dostupnim svim notarima, tumačenja, mišljenja i stavove Komisije za etička pitanja sa ciljem boljeg razumijevanja pravila profesionalnog etičkog ponašanja predviđenih Kodeksom.

PRESTANAK VAŽENJA RANIJEG KODEKSA I STUPANJE NA SNAGU

Član 35

Stupanjem na snagu ovog Kodeksa prestaje da važi Kodeks notarske etike od 30.03.2012. godine ("Sl. list CG", br. 18/2012).

Ovaj Kodeks stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu CG“.

Notarska komora Crne Gore
Predsjednik
Branislav Vukićević